3. Kenny G., Pogrebna G. Digital Twins Can Help You Make Better Strategic Decisions. Harvard Business Review. 2024. URL: https://hbr.org/2024/09/digital-twins-can-help-you-make-better-strategic-decisions.

SAHİBKARLIQ MÜHİTİNDƏ OLAN İMKANLAR VƏ MANEƏLƏR

Hüsüyev Babək Bəxtiyar
Mingəçevir Dövlət Universiteti
İstanbul Dövlət Universitetnin, doktorantı

Sahibkarlıq iqtisadi inkişafın əsas hərəkətverici qüvvələrindən biridir və cəmiyyətin sosial-iqtisadi rifahına mühüm töhfə verir. Azərbaycanın iqtisadi inkişafı üçün sahibkarlıq mühüm əhəmiyyət kəsb edir və ölkədə bu fəaliyyətin təşviqi məqsədilə müxtəlif tədbirlər həyata keçirilir. Lakin sahibkarlıq mühitinin inkişafı üçün bəzi əsas imkanlar olsa da, sahibkarlar eyni zamanda müxtəlif maneələrlə qarşılaşır. Bu məqalədə Azərbaycanda sahibkarlıq mühitində mövcud olan əsas imkanlar və qarşıya çıxan maneələr təhlil olunur.

Sahibkarlıq üçün mövcud imkanlar

Azərbaycanın zəngin neft və qaz ehtiyatları, ölkəyə iqtisadi cəhətdən güclü mövqe qazandırır. Bu, enerji sektorunda sahibkarlıq imkanlarını genişləndirir və digər sahələrin inkişafını da stimullaşdırır. Eyni zamanda, Azərbaycan Şərq ilə Qərb arasında körpü rolunu oynadığı üçün nəqliyyat və logistika sahələrində də geniş sahibkarlıq imkanları yaradır.

Dövlət sahibkarlığın inkişafını dəstəkləmək üçün müxtəlif güzəştli kreditlər, vergi güzəştləri və investisiya proqramları təqdim edir. Son illərdə həyata keçirilən iqtisadi islahatlar, sahibkarların qeydiyyat və icazə prosedurlarını sadələşdirərək onların işlərini asanlaşdırıb. Bu islahatlar kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin inkişafını dəstəkləyir.

Rəqəmsallaşma prosesləri və texnologiyaların geniş yayılması sahibkarlara yeni iş imkanları yaradır. Elektron ticarət, startap fəaliyyəti və onlayn xidmətlər bazarın inkişafı üçün yeni fürsətlər təqdim edir və sahibkarların beynəlxalq bazarlara çıxışını asanlaşdırır. Azərbaycanın gənc və dinamik əhalisi innovativ və texnoloji sahələrdə sahibkarlıq üçün böyük potensial yaradır. Bu xüsusilə İKT, elektron ticarət və rəqəmsal marketinq kimi sahələrdə sahibkarlığın inkişafı üçün geniş imkanlar təqdim edir.

Sahibkarlıq fəaliyyəti zamanı qarşıya çıxan maneələr

Kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri üçün maliyyə resurslarına çıxış problemi hələ də böyük bir çətinlik olaraq qalır. Bank faizlərinin yüksək olması, kredit şərtlərinin sərtliyi sahibkarlığın inkişafını məhdudlaşdırır və onların fəaliyyətini çətinləşdirir. Bölgələrdə sahibkarlıq üçün infrastruktur çatışmazlığı mühüm maneələrdən biridir. İnternetin keyfiyyətinin aşağı olması, yolların vəziyyəti və digər texniki infrastruktur problemləri regionlarda sahibkarların inkişafını məhdudlaşdırır.

Sahibkarların qeydiyyatı və digər sənədləşmə prosedurlarında hələ də bəzi çətinliklər qalmaqdadır. Bəzi hallarda bürokratik proseslər sahibkarların işlərini

çətinləşdirir və vaxt itirməsinə səbəb olur. Korrupsiya və qeyri-şəffaflıq kimi problemlər də sahibkarlıq mühitinin inkişafına mane olur.

Bəzi sahələrdə, xüsusilə də texnologiya və idarəetmə sahələrində peşəkar kadrlara ehtiyac sahibkarlıq üçün böyük çətinliklər yaradır. Müasir tələblərə cavab verən peşəkar işçilərin az olması, xüsusən də yüksək texnologiya və mühəndislik sahələrində sahibkarların rəqabət gücünü zəiflədir.

Nəticə

Sahibkarlıq mühitində mövcud imkanlar və maneələr Azərbaycanın iqtisadi inkişafı üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Dövlət dəstəyi və innovativ yanaşmaların tətbiqi ilə mövcud maneələri minimuma endirmək mümkündür. Sahibkarlığın davamlı inkişafı üçün infrastrukturun yaxşılaşdırılması, maliyyə resurslarına çıxışın asanlaşdırılması və peşəkar kadr çatışmazlığının aradan qaldırılması vacibdir.

Ədəbiyyat:

1. Qəmbərov Ə., Məmmədov R., & Həsənov M. Azərbaycan iqtisadiyyatında sahibkarlığın inkişafı. Bakı: Bakı Dövlət Universiteti Nəşriyyatı. 2020.
2. Əliyev T. R. Azərbaycan iqtisadiyyatı və sahibkarlıq. Bakı: İqtisadi İslahatlar və Kommunikasiya Mərkəzi. 2019.
3. Əliyeva L. Azərbaycan sahibkarlıq mühitinin qiymətləndirilməsi. *İqtisadiyyat və İnkişaf jurnalı*. 2019. cild 26(3) S. 45-62.
4. Əsədov S., Əliyev Q. Azərbaycan iqtisadiyyatında sahibkarlığın inkişaf perspektivləri. *Biznes İqtisadiyyatı və İdarəetmə jurnalı*. 2020. cild 18(4). S. 122-138.
5. Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi. Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı. Bakı: İqtisadiyyat Nazirliyi, 2023.
6. Dünya Bankı. Doing Business 2022. Azərbaycan üzrə hesabat.

YAŞIL ENERJİDƏN İSTİFADƏ VƏ ONUN AZƏRBAYCANDA UĞURLA TƏTBİQİNİN İQTİSADİ NƏTİCƏLƏRİ

Nurəddinova Güldanə Aydın qızı
Mingəçevir Turizm Kolleci, Azərbaycan

Ekologiyanın qorunması bütün dünyanı maraqlandıran əsas məsələrdən biridir. Uzun bir dövr ərzində neft, qaz, kimyəvi təsirli maddələrlə, eləcə də digər vasitələrlə çirkləndirilən ekologiyanın, ətraf mühitin sağlamlaşdırılması əsas prioritetlərdən biridir. Azərbaycan da, dünyanın digər ölkələri də bunu əsas prioritetlərdən biri hesab edir.

Azərbaycan Respublikası yaxın gələcəkdə "yaşıl artım" ölkəsinə və yaşıl enerji ixracatçısına çevrilməyi hədəfləyir. Bu hədəfi reallaşdırmaq üçün isə Azərbaycanın yetərincə potensialı mövcuddur. Belə ki, ölkəmizin təsdiq edilmiş bərpaolunan enerji mənbələrinin texniki potensialı 184 GVt-dan (GW) çoxdur və bundan istifadə edərək yaşıl enerji istehsalını artırmaq imkanları mövcuddur.